

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 lipca 2022 r. w Warszawie

sprawy S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 26 sierpnia 2021 r. znak (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. K. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2021r. do dnia 31 lipca 2023r.

Sygn. akt VII U 1525/21

UZASADNIENIE

S. K. w dniu 19 września 2021 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 26 sierpnia 2021 r., znak (...) odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Odwołujący wskazał, że organ rentowy wydał błędną opinię o stanie jego zdrowia. Podkreślił, że przeszedł dwie operacje kości udowej prawej w 2020 r. a po operacji ma trudności w poruszaniu się i spaniu, odczuwa bóle wzdłuż kończyny. Ponadto w badaniu rezonansem kręgosłupa stwierdzono u niego zmiany – wypukliny okrężne pierścieni włóknistych i krążków międzykręgowych, przepuklinę z cechami pęknięcia pierścienia, odwodnienie krążków, uogólnione zmiany zwyrodnieniowo – wytwórcze na krawędziach i w stawach międzykręgowych, przebudowę tłuszczową szpiku w trzonach kręgów, ponadto lekarz neurolog stwierdził zanik mięśni prawej nogi. Odwołujący wskazał, że jest pracownikiem fizycznym (odwołanie, k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 18 maja 2021 r. odwołujący złożył wniosek o ustalenie prawa do renty. W toku postępowania lekarz orzecznik ZUS, orzeczeniem z dnia 23 czerwca 2021 r. ustalił, że badany nie jest niezdolny do pracy. Od tego orzeczenia odwołujący wniósł sprzeciw. W toku postępowania sprawa została przekazana do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 5 sierpnia 2021 r. uznała, że odwołujący nie jest niezdolny do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenie organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 26 sierpnia 2021 r. na podstawie art. 57 w zw. z art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (odpowiedź na odwołanie, k. 5v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. K. ur. (...) jest pracownikiem fizycznym, a z wykształcenia murarzem (bezsporne).

W dniu 18 maja 2021 r. ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy skierował ubezpieczonego na badanie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który w orzeczeniu z dnia 23 czerwca 2021 r. ustalił, że nie jest on niezdolny do pracy. Następnie orzeczeniem z dnia 5 sierpnia 2021 r. Komisja Lekarska ZUS ustaliła, że S. K. nie jest niezdolny do pracy. Na tej podstawie, decyzją z dnia 26 sierpnia 2021 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek o rentę z 18 maja 2021 r., k. 1-6 a.r., orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z 23 czerwca 2021 r., k. 8 a.r., orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 5 sierpnia 2021 r., k. 9 a.r., decyzja ZUS z 26 sierpnia 2021 r., k. 20 a.r.).

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji (odwołanie, k. 3-4 a.s.).

Postanowieniem z dnia 16 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty neurologa celem ustalenia: czy odwołujący się jest zdolny, czy też całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy, ze szczególnym wskazaniem daty powstania tej niezdolności, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa to na jaki okres oraz, jeżeli nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego (poprawa lub pogorszenie), to na czym ona polegała (postanowienie Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 16 listopada 2021 r., k. 8 a.s.).

W opinii z dnia 30 marca 2022 r. biegła sądowa z zakresu neurologii T. P. stwierdziła, że odwołujący od lat cierpi na nawracające bóle kręgosłupa l/s z promieniowaniem do nóg, które wystąpiły po ciężkiej pracy fizycznej. Biegła rozpoznała u odwołującego zmiany zwyrodnieniowe i wielopoziomową dyskopatię w odcinku l/s z objawami rwy kulszowej prawostronnej i udowej prawostronnej nasiloniej. W ocenie biegłej ubezpieczony w obecnym stanie zdrowia nie może wykonywać pracy zgodnie z kwalifikacjami w zawodzie murarza z powodu dysfunkcji obwodowego układu nerwowego, które wymaga dalszego leczenia specjalistycznego i adaptacyjno rehabilitacyjnego. Dysfunkcje te są przeciwwskazaniem do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej. U ubezpieczonego naruszone zostały funkcje organizmu w zakresie układu ruchowo-mięśniowo-szkieletowego. Dysfunkcje te naruszają sprawność organizmu w stopniu istotnym i mają charakter przewlekły, stabilny, wymagają nadal leczenia specjalistycznego i powodują długotrwałą niezdolność do pracy zgodnie z poziomem kwalifikacji od sierpnia 2021 r. na okres dwóch lat do sierpnia 2023 r. (opinia biegłej z zakresu neurologii T. P., k. 35-38 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy jak również w aktach organu rentowego. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane co do ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem należało ocenić je jako wiarygodne.

Podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie stanowiła przede wszystkim opinia wydana przez biegłą sądową z zakresu neurologii T. P., która stwierdziła, że ubezpieczony jest niezdolny do pracy zawodowej. Opinia ww. biegłej z zakresu neurologii została oceniona przez Sąd jako rzetelna, ponieważ została wydana przy uwzględnieniu całej dokumentacji medycznej. Ponadto, treść opinii jest jasna i logiczna, a także wyczerpująco i przekonująco uzasadniona. Z tych też względów opinia ta nie budziła wątpliwości i zastrzeżeń. Sąd przyjął zatem opinię biegłej sądowej specjalisty neurologa jako podstawę dokonanych ustaleń, uznając, że brak jest podstaw do jej negowania. Sąd ponadto miał na uwadze, że zarówno ubezpieczony jak i organ rentowy nie zgłosili wobec tej opinii zastrzeżeń. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowi wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 26 sierpnia 2021 r., znak (...), podlegało uwzględnieniu.

Ubezpieczony wnioskował o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Z uwagi na stanowisko organu rentowego, który zaskarżoną decyzją odmówił przyznania prawa do świadczenia rentowego, spór koncentrował się wokół tego, czy S. K. jest osobą niezdolną do pracy i czy ma z tego tytułu prawo do ww. świadczenia, na co wskazywał w odwołaniu.

W myśl art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W treści wskazanej wyżej regulacji zostały określone warunki konieczne do powstania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Warunki te muszą być spełnione łącznie. Niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy) (por. wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03). Prawo do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy przysługuje zatem w wypadku wypełnienia wszystkich przesłanek z art. 57 pkt.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

Przepis art. 12 ustawy emerytalnej rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. Zgodnie z ust. 3 ww. przepisu, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 grudnia 2000 roku, sygn. akt II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979 roku, sygn. akt II URN 111/79). Dokonując analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiejkolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarobkowania wykonywaniem jakiejkolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej jest więc osoba, która spełniła obydwa te kryteria, czyli jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 roku, sygn. akt I UK 28/04). W orzecznictwie przyjmuje się również (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 roku, sygn. akt II UK 11/03 oraz z dnia 5 lipca 2005 roku, sygn. akt I UK 222/04), że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba, nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy dotychczas wykonywanej lub innej mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to stanowią o braku prawa do tego świadczenia. Prawa tego nie można w szczególności wywodzić z przewidzianych w art. 13 ustawy emerytalnej przesłanek, a

więc: stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego, przy wzięciu pod uwagę rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych, bowiem odnoszą się one tylko do ustalania stopnia lub trwałości niezdolności do pracy. Są więc bez znaczenia, jeżeli aspekt biologiczny (medyczny) wskazuje na zachowanie zdolności do pracy. Obiektywna możliwość podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia, zgodnie z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych może być brana pod uwagę tylko wówczas, gdy ubiegający się o rentę jest niezdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, gdyż oba te aspekty muszą występować łącznie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999r., sygn. akt II UKN 675/98). O niezdolności do pracy nie decyduje więc niemożność podjęcia innej pracy warunkowana wiekiem, poziomem wykształcenia i predyspozycjami psychofizycznymi, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu.

Z kolei wyjaśnienie częściowej niezdolności do pracy i treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 roku, sygn. akt I UK 103/06). Dopiero zatem zmiana zawodu w ramach posiadanych kwalifikacji i brak rokowań odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu dają podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2009 roku, sygn. akt II UK 106/09, z dnia 8 maja 2008 roku, sygn. akt I UK 356/07, z dnia 11 stycznia 2007 roku, sygn. akt II UK 156/06 i z dnia 25 listopada 1998 roku, sygn. akt II UKN 326/98).

Jednakże trzeba jeszcze zauważyć, że w definicji niezdolności do pracy z art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej chodzi o koniunkcję niezdolności do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu i sytuacji, w której nie ma rokowań co do odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Celowość przekwalifikowania zawodowego według art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej nie odnosi się jednak do jakiegokolwiek stanowiska pracy, ale do takiego, które uwzględnia rodzaj i charakter dotychczasowej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego. Istnieniu częściowej niezdolności do pracy nie przeczy też wykonywanie pracy zgodnej z kwalifikacjami, choć w rozmiarze odpowiadającym tej nieznaczonej zdolności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 r., sygn. akt I UK 22/10). Ocena niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania zatrudnienia wymaga wiadomości specjalnych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczących prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, do dokonywania ustaleń w zakresie oceny stopnia zaawansowania chorób oraz ich wpływu na stan czynnościowy organizmu, uprawnione są osoby posiadające fachową wiedzę medyczną, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych sądowych, zgodnie z treścią art. 278 k.p.c. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie Sądowi należytej oceny zebranego materiału dowodowego wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Dlatego opinie sądowo-lekarskie sporządzone w sprawie przez lekarzy specjalistów, mają zasadniczy walor dowodowy dla oceny schorzeń wnioskodawcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 lutego 2016 roku, sygn. akt III AUa 1609/15).

Badając w przedmiotowej sprawie istnienie spornej przesłanki warunkującej przyznanie ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu neurologii T. P.. Biegła sądowa wskazała, że S. K. jest długotrwale niezdolny do pracy zgodnie z poziomem kwalifikacji. Zmiany zwyrodnieniowe i wielopoziomowa dyskopatia w odcinku l/s z objawami rwy kulszowej prawostronnej i udowej prawostronnej nasilonej są przeciwwskazaniem do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej zgodnie z kwalifikacjami w zawodzie murarza. Dysfunkcja obwodowego układu nerwowego odwołującego, wymaga dalszego leczenia specjalistycznego i adaptacyjno-rehabilitacyjnego. U ubezpieczonego naruszone zostały funkcje organizmu w zakresie układu ruchowo-mięśniowo-szkieletowego. Dysfunkcje te naruszają sprawność organizmu w stopniu istotnym i mają charakter przewlekły,

stabilny, wymagają nadal leczenia specjalistycznego i powodują długotrwałą niezdolność do pracy zgodnie z poziomem kwalifikacji od sierpnia 2021 r. na okres dwóch lat do sierpnia 2023 r.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy Sąd Okręgowy ocenił, że zaskarżona decyzja organu rentowego odmawiająca ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest błędna i nie odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy. W tym miejscu podkreślić należy, że podstawowym dowodem w sprawach o rentę jest dowód z opinii biegłego sądowego. W takim wypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym. Ponadto w wyroku z dnia 3 września 2009 r. (II UK 30/09) Sąd Najwyższy stwierdził, że gdy sprawa wymaga wiadomości specjalnych, to Sąd nie może rozstrzygać wbrew opinii biegłych sądowych. Oceny powyższej w niczym nie mogło zmienić przekonanie ubezpieczonego o złym stanie jej zdrowia. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, subiektywne przekonanie strony o stopniu niezdolności do pracy ze względu na stan zdrowia nie może mieć decydującego znaczenia dla ustalenia prawa do świadczenia rentowego, albowiem miarodajny jest obiektywnie istniejący stan zdrowia, stwierdzony w toku postępowania, do której to oceny uprawnieni są biegli sądowi lekarze o specjalności odpowiadającej schorzeniom osoby badanej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1968 r., III PRN 66/68).

W tej sytuacji, Sąd Okręgowy, na podstawie wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uwzględnił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 26 sierpnia 2021 r., znak (...), orzekając co do istoty zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał S. K. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2021r. do dnia 31 lipca 2023r., o czym orzeczono w sentencji wyroku.